

Isojoki ja Kristiinankaupunki

**MIKONKEITAAN TUULIVOIMAPUISTO, ARKEOLOGINEN
INVENTOINTI 2013**

1.11.2013

Kannen kuva:

SISÄLLYSLUETTELO

1	Johdanto	1
2	Perustietoa inventointialueesta	2
3	Inventointityö	5
4	Töyrenkeidas etelä [uusi kohde] muu kohde (ei muinaisjäännös)	6
5	Tulokset	8
	Tärkeimpiä lähteitä	8

Taustakartat:

Maanmittauslaitoksen Maastotietokannan 09/2013 aineistoa

http://www.maanmittauslaitos.fi/avoindata_lisenssi_versio1_20120501

KARTAT

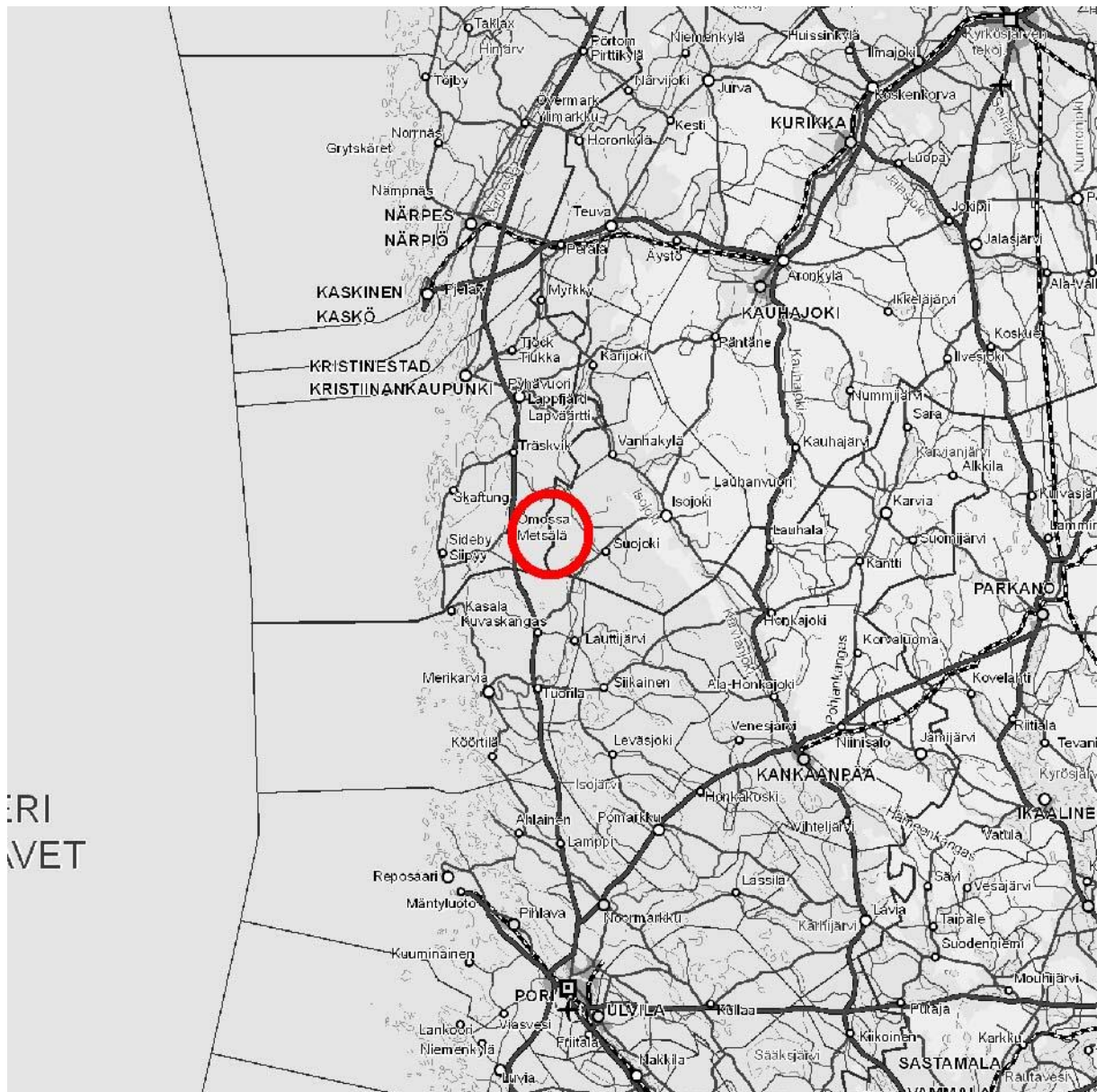
Kartta 1. Yleiskartta inventointialueen sijainnista. MK 1 : 1000 000.	1
Kartta 2. Maastossa tarkastetut alueet (punaisella) sekä inventointikohde 1 (Töyrenkeidas etelä). MK 1 : 50 000...	3
Kartta 3. Kohteen 1 (Töyrenkeidas etelä) sijainti. MK 1 : 10 000.	6

MIKONKEITAAN TUULIVOIMAPUISTO, ARKEOLOGINEN INVENTOINTI 2013

Kohteen laji:	Arkeologinen inventointi, tuulivoimapuisto
Tutkimuslaitos:	Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy
Inventoija:	FM Kalle Luoto ja FM Tapani Rostedt
Kenttätöaika:	16.9 - 18.9 2013
Peruskartta:	1231 09, 1231 12, 1232 10
Tutkimusten rahoittaja:	UPM-Kymmene Oy
Muinaisjäännöskohteet:	-
Löydöt:	-
Aikaisemmat tutkimukset:	-

1 Johdanto

Mikonkeitaan tuulivoimapuisto sijoittuu Kristiinankaupungin eteläosaan ja osittain Isojoen kunnan alueelle. Alueelle tullaan suunnitelmien mukaan rakentamaan yhteensä enintään 30 tuulivoimalaa. Inventoinnissa etsittiin ennestään tuntemattomia muinaisjäännöksiä erityisesti tuulivoimaloiden rakennuspaikoilta.

Kartta 1. Yleiskartta inventointialueen sijainnista. MK 1 : 1000 000.
Pohjakartta: Maanmittauslaitos 09/2013.

2 Perustietoa inventointialueesta

Mikonkeitaan tuulivoimapuiston pohjoisosa sijoittuu Etelä-Pohjanmaalle Isojoen kunnan alueelle ja eteläosa Pohjanmaalle Kristiinankaupunkiin, muutama kilometri valtatie 8 itäpuolelle. Etäisyyttä Kristiinankaupungin keskustaan on noin 25 km ja Isojoen kuntakeskukseen noin 15 km. Etäisyys meren rannikolle on noin 13 kilometriä.

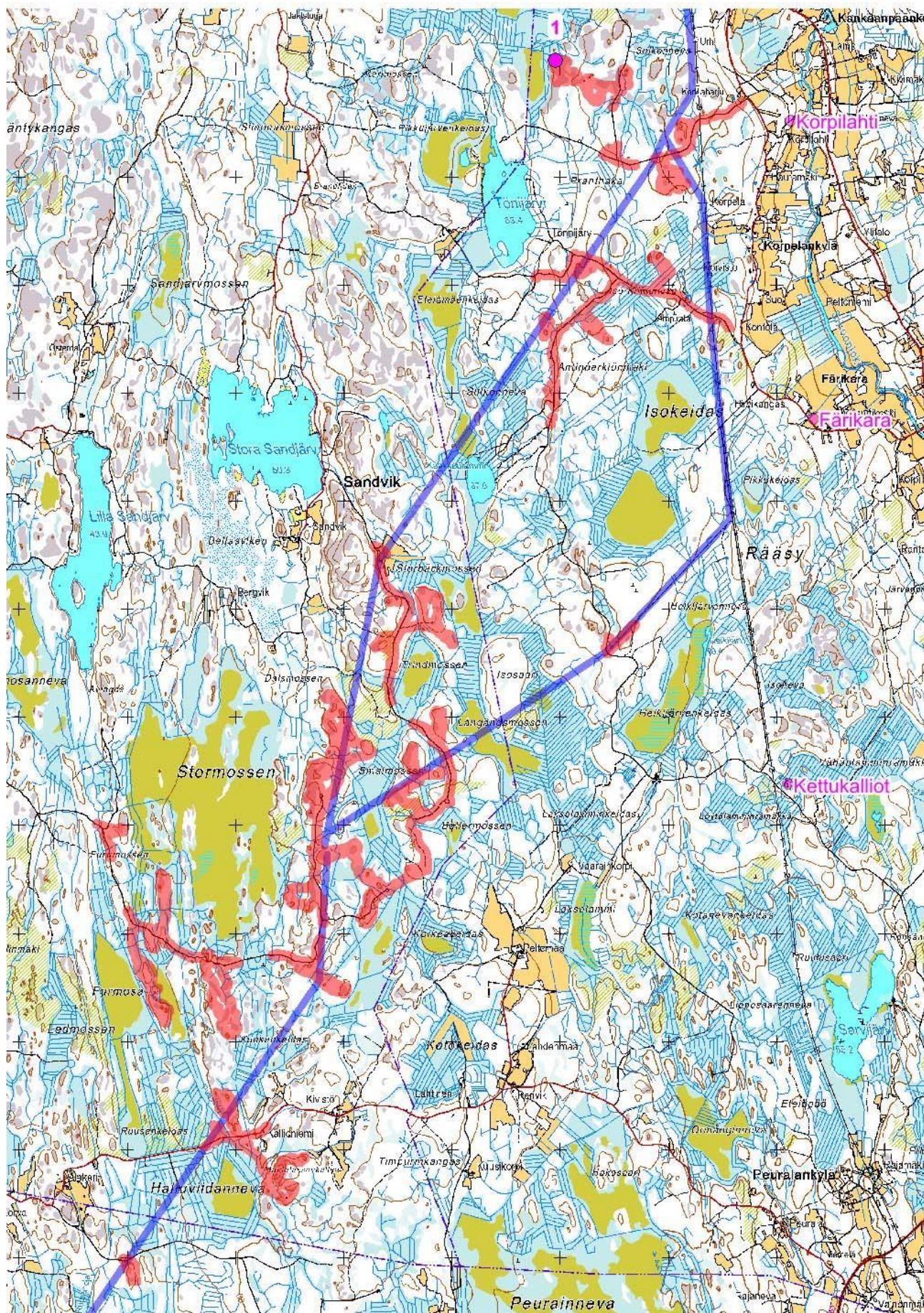
Tuulivoimapuiston hankealueen pinta-ala on noin 2000 hehtaaria ja se sijoittuisi suurilta osin Mikonkeidas-nimiselle kiinteistölle. Hankealue on pääosin metsätalouskäytössä. Alueella ei sijaitse merkittäviä peltoalueita tai muita maatalousalueita. Hankealueen lounaisosassa sijaitsee noin 23 hehtaarin laajuinen Stormossenin suo. Mikonkeitaan alue kuuluu maisemamaakuntajaossa Lounaismaahan ja tarkemmin Etelä-Pohjanmaan viljelylakeuksien seutuun. Lähimmät tunnetut muinaisjäännökset sijaitsevat noin kolmen kilometrin etäisyydellä hankealueesta.

Hankealue on maaperältään pääosin sekalajitteista moreenia ja kalliota. Soistuneissa painanteissa esiintyy turvetta. Maanpinnan taso vaihtelee hankealueella välillä +52 - +83 m mpy. Hankealueen lähiympäristöön sijoittuu muutamia pienehköjä järviä kuten Lilla Sandjärv, Stora Sandjärv sekä Tönijärvi.

Stormossenin keidassuota ympäröivillä metsätalousalueilla esiintyy vaihtelevasti kuivahkon ja tuoreen kankaan kangasmetsiä sekä ojitettuja turvekankaita, joilla valtapuu on mänty. Rehevämmillä paikoilla puusto on kuusivaltaista. Puusto on iältään nuorta tai varttuvaa ja paikoin on tehty myös laajahkoja päätehakkuita. Hankealueen pohjoisosassa valitsevat kuivahkon ja tuoreen kankaan kangasmetsät sekä ojitetut turvekankaat. Puusto on mäntyvaltaista, pääosin harvennettua ja iältään melko nuorta. Alueen keskiosiin sijoittuu avoin keidassuosuoalue Etelämäenkeidas, jonka keskiosat ovat säilyneet ojittamattomina. Hankealueen lounaisosassa on laajahko kallioalue, jonka puusto on päätehakattu.

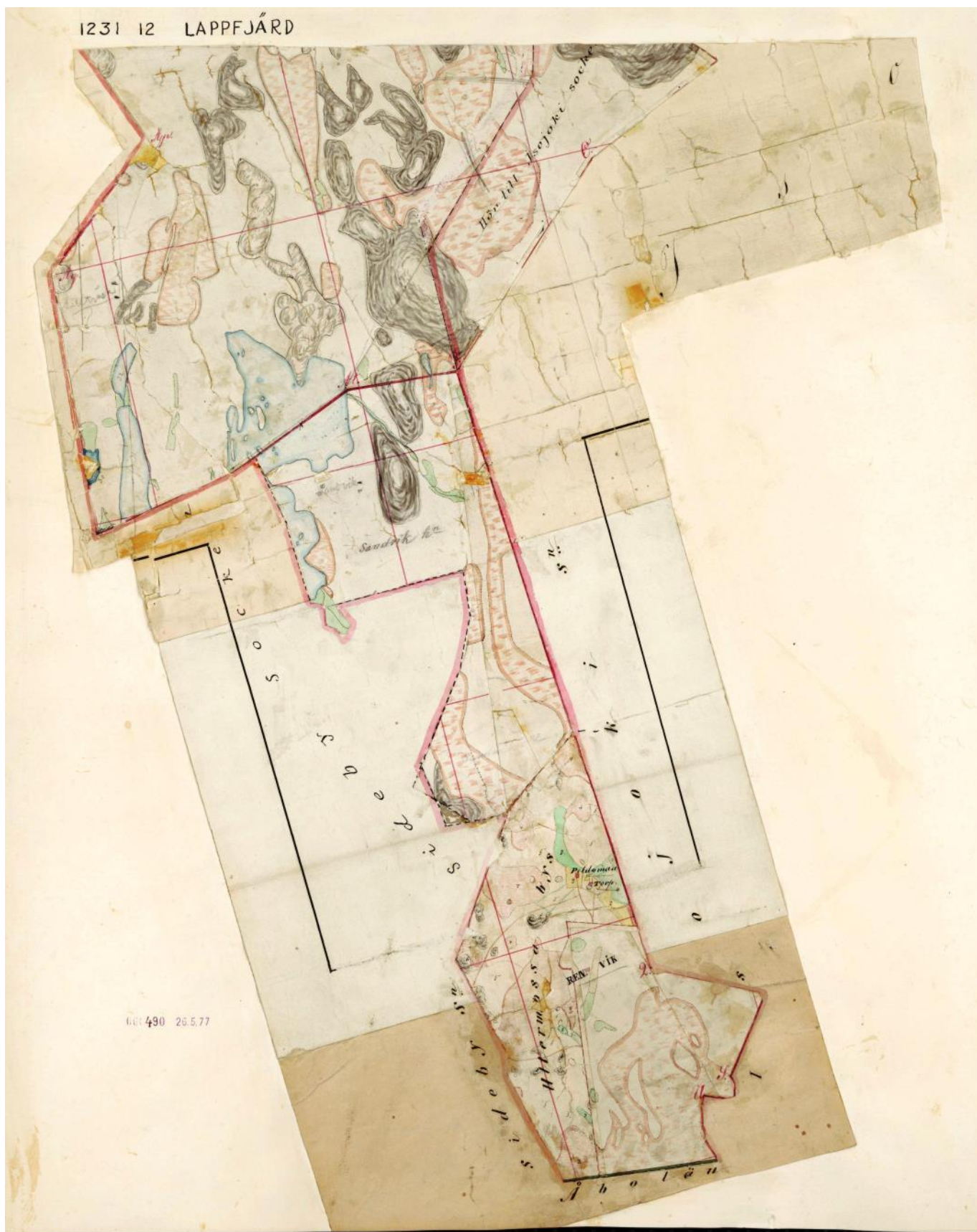
Aiemmista inventointikertomuksista syytä mainita Vesa Laulumaa (Museovirasto, 2006) tekemä inventointi "Kristiinankaupunki "Ajan jälkiä muuttuvassa maisemassa" – hankkeen muinaisjäännösinventointi v. 2006" ja "Pomarkku – Kristiinankaupunki 400 kV voimajohdon kiinteiden muinaisjäännösten arkeologinen inventointi" (Museovirasto: Seppä, Johanna 2008). Lisäksi lähialueelle sijoittuu Katja Vuoriston inventointi "Pohjanmaan tuulivoimapuistojen inventointi 21.9.-8.10.2009" (Museovirasto: Vuoristo, Katja 2009). Näiden selvitysten yhteydessä on tuotu esiin melko hyvin hankealueen aiempi tutkimushistoria.

Isojoella on viimeksi suoritettu arkeologinen perusinventointi Kaarlo Katiskosken toimesta vuonna 1990, jota täydennettiin vuonna 1991. Isojoen muinaisjäännökset sijoittuvat Isojokilaaksoon ja Kärjenkosken ympäristöön. Katiskosken Inventoinnista voidaan mainita, että siinä erityisesti viljelysalueiden ulkopuoliset alueet katsotaan Isojoella valinnaisesti läpikäydyksi.

Kartta 2. Maastossa tarkastetut alueet (punaisella) sekä inventointikohte 1 (Töyrenkeidas etelä). MK 1 : 50 000.

Pohjakartta: Maanmittauslaitos 09/2013.

Kuva 1. Ote pitäjänkartasra Lapväärtti 1232 12. Kuvassa näkyy Stora Sandjärv ja Sandviken alue.

Kuvan lähde: digitaaliarkisto: Maanmittaushallitus > Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto (kokoelma)
> Pitäjänkartasto > Lapväärtti (1231 12 Ia.* -/- -)

3 Inventointityö

Inventoinnin esiselvityksessä käytettiin kirjallisuutta, Museoviraston rekisteriportaalin tietoja, isojakokarttoja sekä pitäjänkarttoja. Inventoinnin taustaksi tarkasteltiin historiallisia karttoja. Aluetta kuvaavista pitäjänkartoista käy ilmi alueen luonne metsäisenä alueena asutuksen liepeillä.

Maastotarkastuksessa käytiin läpi muuttuvan maankäytön alueita, erityisesti kaikki alueelle suunniteltujen tuulivoimaloiden paikat sekä tie- ja voimalinjoja. Maastossa kohteet valokuvattiin ja niistä kirjattiin havainnot sekä maasto-, maaperä- ym. havainnot sekä mahdolliset muut taustatiedot.

Maastossa paikantaminen tehtiin inventointiin riittävällä tarkkuudella. Kohteet paikannettiin GPS-laitteen (Garmin GPSmap 62s, tarkkuus noin +/- 5 m), mittanauhojen ja kompassin avulla. Rakenteiden sijainnin ja havaintopisteiden mittaamiseen käytettiin GPS-laitetta. Tutkimuksen koordinaatistona käytettiin WGS84 koordinaattijärjestelmää, joka muunnettiin ETRS-TM35 järjestelmään MapInfo 11.5 tietokoneohjelman avulla, jolla myös inventointikertomuksen kartat laadittiin.

Suurimmassa osassa aluetta tarkasteltiin maastoa vain pintapuolisesti, mutta muinaisjäännöksen löytämisen kannalta otollisimmiksi koettuihin kohtiin kaivettiin myös muutamia lapionpistoja. Tuulivoimaloiden rakentamispaikoiksi valitut alueet ja kohteet inventoitiin tarkasti, muut alueet tietyin otoksin. Soistuneita alueita käytiin pintapuolisesti, kun taas kallio- ja hiekkamaa-alueille paneuduttiin tarkemmin. Kartassa 2 on kuvattu tarkemmin maastossa inventoidut alueet.

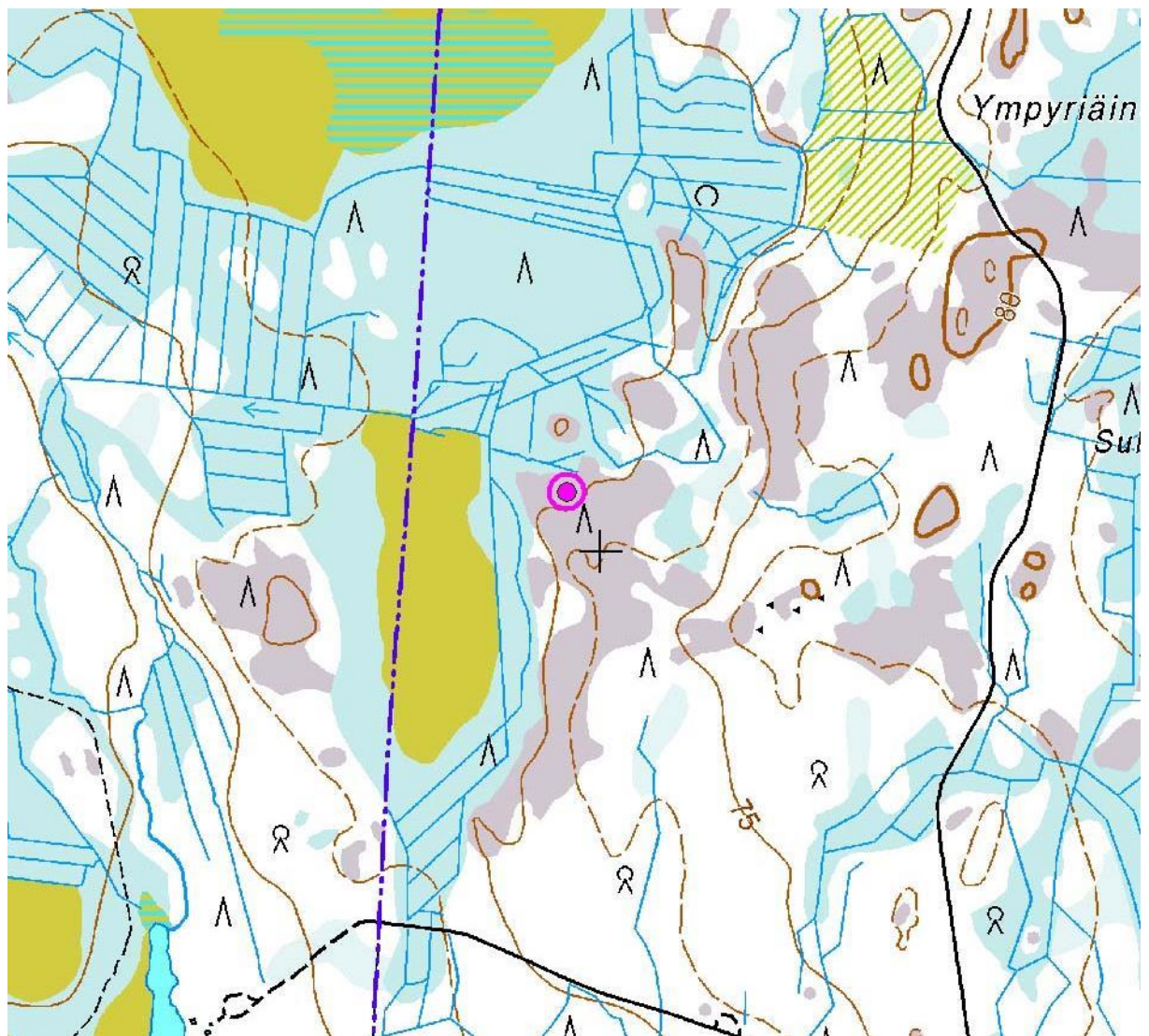
Kuva 2. Mikonkeidas, voimalanpaikka 2. Kuva: tapani Rostedt.

4 Töyrenkeidas etelä [uusi kohde] muu kohde (ei muinaisjäännös)

Nimi:	Töyrenkeidas etelä
Kunta:	Isojoki
Laji:	muu kohde (ei muinaisjäännös)
Ajoitus:	historiallinen aika
Muinaisj.tyyppi:	raaka-aineen hankintapaikat, louhokset
Lukumäärä:	1
koordinaatit: ETRS TM 34	
N	6 899 084
E	220 950
Z/m.mpy	70
Koord.selite	
GPS mittaus kohteen keskikoordinaatit	
Peruskartta:	PK 1232 10
Aiemmat tutkimukset:	-

Havainnot 2013:

Paikalla sijaitsee entinen kivilouhos, todennäköisesti 1800- ja 1900-lukujen vaihteesta. Kohde sijaitsee Töyrenkeitaan (Stormossen) eteläpuolella olevalla avokalliolla. Kalliopin-
taa on raivattu avoimeksi. Kalliolla on havaittavissa porausjälkiä sekä louhittuja kiviä.

Kartta 3. Kohteen 1 (Töyrenkeidas etelä) sijainti. MK 1 : 10 000.

Pohjakartta: Maanmittauslaitos 09/2013.

Kuva 3. Avoimeksi raivattua kalliopintaa, jossa on havaittavissa porausjälkiä.
Kuva: Kalle Luoto.

Kuva 4. Kalliossa on havaittavissa porausjälkiä. Kuva: Kalle Luoto.

5 Tulokset

Alue oli perusilmeeltään melko kalliota, metsää tai suota. Alueella kulkeminen metsäauto-tieverkon ulkopuolella oli hidasta, koska kasvillisuus oli tiheää ja soistuneilla alueilla maaperä kosteaa. Alueella harjoitettu metsätalous on todennäköisesti osaltaan vaikuttanut muinaisjäännöskohteiden säilyttämiseen ja havaitsemiseen. On kuitenkin todennäköistä, että alueella ei ole alkujaankaan sijainnut merkittäviä muinaisjäännöskohteita, ainakin maastotöiden perusteella otollisia asuinpaikkoja tai muita kohteita alueelta oli vaikea hahmottaa. Sen sijaan aluetta lienee aina käytetty elinkeinojen harjoittamiseen, kuten metsästykseseen tai metsätalouteen. Aiemmasta maankäytöstä kertoo alueella havaittu kivilouhos, jota ei kuitenkaan tämän selvityksen yhteydessä kerättyjen tietojen perustella ehdoteta suojeltavaksi kiinteänä muinaisjäännöksenä, vaan mielestäni se täyttää lähinnä muun kulttuuriperintökohteen kriteerit. Lisäksi louhos sijaitsee melko etäällä suunnitellusta rakentamisesta, joten siihen ei kohdistune rakentamisen vaikutuksia.

Kulttuuriympäristöpalvelut Heiskanen & Luoto Oy

Laatinut:

Kalle Luoto
FM, arkeologia

Tärkeimpiä lähteitä

Museovirasto (2013a). Kulttuuriympäristö rekisteriportaali. WWW-dokumentti:
<http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/portti/default.aspx> (9.9.2013)

Museovirasto (2013b). Muinaisjäännösrekisteri.
http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/mjreki/read/asp/r_default.aspx (21.8.2013).

Närhi Johanna 2013. Kristiinankaupunki ja Isojoki. Mikonkeitaan tuulivoimapuiston osayleiskaava. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 7.6.2013. FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy.